

POLİTİKA NOTU

17 ve 25 Aralık Yargılamalarında Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Bağımsızlığı

SRL-LPB-2026-001 | TR | 25 October 2026 | REVIEW DRAFT

Konu ve kapsam

Bu politika notu, SRL Swiss tarafından Eylül 2026'da yayımlanan, Türkiye'de 17 ve 25 Aralık 2013 yolsuzluk soruşturmalarında görev alan kolluk personeli hakkındaki yargılamaları inceleyen raporu özetlemektedir. İnceleme usul güvenceleri ve yargı bağımsızlığına odaklanmakta; ilk soruşturmalarda adı geçen kişilerin cezai sorumluluğu hakkında hüküm kurmamaktadır.

Belgelere dayalı bulgular

1. İlk soruşturmalarda savcılık talimatları, hâkim kararlarıyla yapılan dinleme ve takipler, aramalar, dijital ve yazılı belgeler bulunmaktadır. Bununla birlikte her tedbirin hukuka uygunluğu ayrıca incelenmelidir. [Ana rapor, I-II; Ek 68–71]
2. Aralık 2013 sonrasında kolluk ve savcılık kadrolarında değişiklikler yaşanmış, yolsuzluk dosyaları kapatılmıştır. Rapor, kovuşturamama kararından önce delillerin esaslı biçimde incelenip incelenmediğini sorgulamaktadır. [III; Ek 1–5]
3. Delil toplayan kolluk görevlileri daha sonra ağır suçlamalarla yargılanmıştır. Kurumsal konumdan hareketle toplu sorumluluk yerine bireysel fiil, kast ve savunma delillerine gerekçeli cevap gereklidir. [IV ve VII; Ek 1, 42–47]
4. Nisan 2015'te verilen tahliye kararları uygulanmamış; kararlarla bağlantılı hâkimler daha sonra kovuşturulmuştur. AİHM, Başer ve Özçelik/Türkiye kararında hâkimlerin tutuklanmasına ilişkin 5. madde ihlali tespit etmiştir. [VI; Ek 28–34, 72]
5. Heyet değişiklikleri, adli kopyalara erişim ve dijital delillere itirazların incelenmesi, bağımsız ve tarafsız mahkeme ile silahların eşitliği açısından sorunlar ortaya koymaktadır. [V ve VII; Ek 42–47]

Hukuki çerçeve

Başlıca ölçüt, bağımsız ve tarafsız mahkeme, çelişmeli yargılama ve savunma haklarını koruyan AİHS'nin 6. maddesidir. Özgürlükten yoksun bırakma ve tutukluluğun denetimi yönünden 5. madde de önem taşır. Venedik Komisyonu görüşleri ve AGİT/ODIHR standartları tamamlayıcıdır.

Kurumsal öneriler

1. Savcılık ve yargı faaliyetlerine müdahale iddialarını bağımsız ve somut olay temelli incelemeye tabi tutmak.
2. Savunmaya dijital delillerin adli kopyaları, üst veriler ve muhafaza zinciri kayıtlarına etkili erişim ve gerektiğinde uzman incelemesi sağlamak.
3. Her sanık bakımından fiil, manevi unsur ve delil itirazları hakkında ayrı ve gerekçeli değerlendirme yapmak.
4. Tahliye kararlarının uygulanmamasını araştırmak ve hukuka uygun yargısal kararlar nedeniyle misillemeyi önleyici güvenceler oluşturmak.
5. Giderim önlemlerini gerekçeli kararlar ve ilgili uluslararası mekanizmalara dönemsel bilgilendirme yoluyla izlemek.

Delil ve yorum sınırı

Bu not, belirtilen SRL Swiss raporunun bulgu ve değerlendirmelerini özetlemektedir. İhtilaflı iddialar ve tarafların görüşleri kesinleşmiş yargısal olgular gibi gösterilemez; özet ile ana metin arasında farklılık varsa rapor ve ekleri esas alınır.

Source: SRL Swiss, Fair Trial Rights and Judicial Independence in the 17 and 25 December Proceedings (September 2026), sections and annexes indicated above.
<https://srlswiss.com/fair-trial-rights-and-judicial-independence-in-the-17-and-25-december-proceedings/>